

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
«30» травня 2023

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
«Комплексний іспит за фахом підготовки»

Освітній ступінь:	магістр
Основа вступу:	освітній ступінь бакалавр або магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)
Спеціальність:	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Термін навчання:	1 рік 4 місяці

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Зміст програми.....	4
3. Питання.....	13
4. Критерії оцінювання.....	15
5. Список рекомендованої літератури.....	16

1. Пояснювальна записка

Мета фахового вступного випробування для здобуття II (магістерського) рівня вищої освіти: з'ясувати рівень загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання вступників, які вони здобули під час навчання на I (бакалаврському) рівні вищої освіти або освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Форма фахового вступного іспиту – усний іспит.

Усний іспит – це теоретичні завдання, виконання яких дає можливість з'ясувати рівень загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання вступників для здобуття II рівня вищої освіти.

Загальна кількість завдань – 2.

Формат проведення фахового вступного іспиту.

Фаховий вступний іспит проводиться дистанційно з використанням платформи Zoom (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій.

У встановлений розкладом час початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють їх автентифікацію та інформують про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій Zoom;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії рандомно задають 2 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і в режимі відеоконференції відповідає на них та на додаткові запитання членів фахової атестаційної комісії.

Члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді вступників згідно з критеріями.

Результати фахового вступного іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету <https://bdpu.org.ua/> у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового вступного іспиту, іспит призупиняється, учасники можуть пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники можуть продовжити складання фахового вступного іспиту.

2. Зміст програми

Зміст програми побудовано на питаннях, які розкривають основні теми вивчення фахових дисциплін: «Теорія музики та сольфеджіо», «Теорія та методика навчання мистецтв у ЗЗСО», «Історія мистецтва», «Хорознавство», «Гармонія та аналіз музичних творів».

Розділ 2.1. «ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА СОЛЬФЕДЖІО»

Музичний звук та його властивості

Звук як фізичне явище. Властивості і якості звука. Висота звука (частота коливань). Сила звука (амплітуда коливань). Тембр (фарби звуку). Тривалість звуку (тривалість коливань). Натуральний звукоряд, обертони. Ступінь. Основні ступені звукоряду, їх назви. Позначення звуку. Нотний стан. Початкова лінія. Аколада. Додаткові лінії. Октавна система. Діапазон. Регістр. Ключ. Скрипичний і басовий ключ. Знак перенесення на октаву. Загальні поняття про температурацію. Резонанс.

Нотний запис музики

Нота. Стрій. Темперований стрій. Півтон. Цілий тон. Прохідні ступені звукоряду. Альтерація і альтеровані ступені. Знаки альтерації. Назви похідних ступенів. Енгармонізм звуків. Діатонічні і хроматичні напівтони і цілі тони. Паузи. Аколада.

Музичний ритм

Ритм. Синкопа. Особливі види ритмічного поділу. Тріоль, Квінтоль. Септоль. Складна тріоль. Сектоль, дуоль і квартоль. Основний і вільний поділ тривалостей. Правопис штилів. Знаки для збільшення нотних тривалостей. Акцент. Групування тривалостей в такті.

Метр і темп

Метр. Такти. Прості такти. Тактовий розмір. Складні такти. Змішані такти. Тактова риска. Затакт.

Прості метри і розміри. Групування тривалостей в тактах простих розмірів.

Складні метри і розміри. Відносно сильні долі. Групування в складних розмірах.

Змішані метри і розміри. Групування тривалостей в тактах змішаних розмірів.

Перемінні метри і розміри. Поняття про поліметрію. Синкопа. Групування у вокальній музиці.

Темп. Метроном. Агогіка. Динамічні відтінки. Терміни, що визначають характер виконання. Значення темпу в музиці.

Інтервали

Інтервали та їх назви. Інтервал мелодичний і гармонічний. Кількісна (ступенева) і якісна (тонова) величина інтервалів. Прості інтервали. Побудова інтервалів. Діатонічні інтервали. Інтервали між основними ступенями звукоряду.

Прості інтервали. Складені інтервали. Збільшені і зменшені інтервали. Обернення інтервалів.

Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Розв'язання дисонансів. Розв'язання збільшених і зменшених дисонуючих інтервалів.

Акорди

Тризвуки. Тризвуки в основному виді. Обернення тризвуків. Види обернень. З'єднання головних тризвуків. Консонуючі і дисонуючі тризвуки. Септакорд. Септакорди в основному виді. Обернення септакордів. Види обернень. Розв'язання септакорду та його обернень. Акорди з п'яти і більше звуків. Акорди нетерцової структури.

Загальне поняття про лад і його елементи

Лад. Мажорний лад. Гама натурального мажору. Ступені мажорного ладу. Побудова мажорної гами. Назва, позначення і властивості ступенів мажорного ладу.

Мінорний лад. Гама натурального мінору. Ступені мінорного ладу і їх властивості. Гармонічний і мелодичний мінор. Тональності мінору. Паралельні тональності. Квінтове коло мінорних тональностей. Одноименні тональності. Деякі риси спорідненості мажорного і мінорного ладу в музиці.

Мажорні і мінорні тональності

Тональність. Мажорні тональності дієзні та бемольні. Їх спорідненість. Ключові та випадкові знаки. Квінтове коло мажорних тональностей. Енгармонізм мажорних тональностей. Гармонічний і мелодичний мажор. Паралелізм тональностей. Визначення тональності музичного твору. Одноименні тональності. Однотерцові тональності.

Інтервали на ступенях мажору та мінору

Стійкі і нестійкі інтервали. Загальне поняття про розв'язання інтервалів. Розташування інтервалів на ступенях гами. Інтервали натурального мажору. Інтервали натурального мінору. Інтервали гармонічного мінору. Інтервали гармонічного мажору. Ладове розв'язання дисонансів. Розв'язання збільшених і зменшених інтервалів. Розв'язання великої і малої секунди, великої і малої септими. Ладове розв'язання консонансів. Розв'язання дисонансів незалежно від тяготіння (акустичного розв'язання).

Акорди на ступенях мажору і мінору

Загальне уявлення про ладові функції акордів. Розташування акордів. Ладове розв'язання дисонуючих акордів домінантової групи. Розв'язання домінантсептакорда і його обернень. Розв'язання введених септакордів. Розв'язання акордів субдомінантової групи. Розв'язання зменшеного і збільшеного тризвуків. Поняття про альтеровані акорди. Гармонічна фігурація. Фактура.

Ладова альтерація мажору і мінору

Загальне поняття про альтерацію та хроматизм. Альтерація ступенів ладу. Хроматичний півтон, хроматичний тон.

Хроматичні інтервали. Хроматична гама

Діатоніка і хроматизм. Хроматичні звуки, узяті плавно і стрибком. Хроматичні інтервали. Характерні хроматичні інтервали в мажорі і мінорі, їх розв'язання. Мелодійний рух по хроматичній гаммі. Хроматична гамма. Правопис хроматичної гами. Секвенції з хроматизмами. Хроматична гамма мажору і мінору.

Модуляція і відхилення

Загальне уявлення про модуляцію і відхилення. Закони здійснення модуляції та відхилення. Відхилення та модуляція в споріднені тональності.

Співставлення тональностей. Деякі прийоми розвитку. Спорідненість тональностей.

Лади

Первинні ладові утворення. Пентатоніка.

Натуральні лади. Міксолідійський лад. Лідійський лад. Дорійський лад. Фрігійський лад. Спів гамм в народних ладах.

Перемінний лад. Мажороміно́р. Доміна́нтовий міно́рний лад. Лад з двома збільшеними секундами (подвійно гармонічний). Збільшений і зменшений лади.

Елементи структури музичної мови. Транспозиція

Значення мелодії в музичному творі. Мовні і мелодичні інтонації. Виразність мелодії. Жанрові елементи і їх значення. Мелодична лінія, її діапазон. Прохідні і допоміжні звуки. Мелізми. Форшлагги. Морденти. Групетто. Трель. Транспозиція.

Розділ 2.2 «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВ У ЗЗСО»

Мета і основні завданнями вивчення дисципліни «Теорія і методика навчання мистецтв у ЗЗСО»

Сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті, змісту та структури курсу «Мистецтво», наявних педагогічних технологій, необхідних для інтегрованого викладання мистецтва; аналіз змісту та структури інтегрованого курсу, командна робота у навчанні Інтегрованого курсу «Мистецтво», складання планів-конспектів інтегрованих уроків; класифікація груп інтеграторів; установка на інтегративність, інноваційність, комунікативність, креативність.

Нормативні документи та навчально - методичне забезпечення предмету «Мистецтво» в ЗЗСО за програмою НУШ.

Державний стандарт, Державні навчальні програми для ЗЗСО з музичного мистецтва, Державні підручники з музичного мистецтва. Функції підручників з музичного мистецтва: освітня, пізнавальна, інформаційна, трансформаційна, розвивальна, мотиваційна, дослідницька тощо.

Урок музичного мистецтва та мистецтва як форма організації освітнього процесу.

Класифікація уроків. Особливості уроку музичного мистецтва. Класифікація уроків музичного мистецтва. Різнобічна музична діяльність – головна умова музичного розвитку учнів. Основні музичної діяльності на уроці музичного мистецтва. Провідні педагогічні системи музичної освіти в Україні та за кордоном.

Педагогічні системи музичного виховання видатних діячів початку ХХ століття в Україні.

Напрямки музично-педагогічної діяльності М. Лисенка, перша українська Музично-драматична школа, самодіяльні хори та їх репертуар, перша

національна і світова дитяча опера та її вивчення на уроках музичного мистецтва, аналіз оригінальної системи музичної освіти М. Лисенка. Музично-теоретична концепція Б. Яворського, теорія ладового ритму, теорія музичного мислення, розвиток музичної творчості дитини. Аналіз концепції Б. Яворського про асоціативне мислення учнів.

Основні методичні положення в галузі музичного виховання у народних школах (М.Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий). В.Верховинець про музично-естетичне виховання дітей за допомогою гри. Педагогічні системи музичного виховання видатних діячів Ф.Колеси, С.Людкевича. Роль П.Козицького та Л.Ревуцького в історії музичної педагогіки як авторів дитячого пісенного репертуару.).

Музично-педагогічні системи і концепції ХХ століття.

Сучасні системи в методиці музичної освіти зарубіжних педагогів - музикантів: Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова та ін.. Еміль Жак-Далькроз – творець системи ритмічного виховання дітей. Система музичного виховання Золтана Кодая в Угорщині. Місце угорського фольклору в системі музичного виховання дітей, у формуванні їхнього духовного світогляду. Характеристика системи музичного виховання у посібнику «Шульверк» К. Орфа. Метод «Столбца» Бориса Трічкова.

Методика музичного навчання В. Брайніна, вальдорфська педагогіка, метод «Виховання талантом» та інші. Компаративний аналіз організаційних засад, змісту і структури загальної мистецької освіти та художньо-естетичного виховання в розвинутих країнах світу: Франція, Німеччина, Бельгія, Скандинавські країни, Великобританія, США, Канада, Японія (система масового музичного виховання дітей Ш.Судзукі) та ін. Світові тенденції розвитку мистецької освіти ХХІ століття: підвищення ролі і статусу мистецтва в загальноосвітніх закладах; інтеграція різних видів мистецтв; міждисциплінарні зв'язки; використання мистецтва як способу стимулювання творчого потенціалу особистості; посилення варіативності мистецької освіти; впровадження новітніх інформаційних технологій тощо.

Концептуальні основи формування змісту загальної мистецької освіти учнів в Україні у ХХІ столітті.

Інтеграція в шкільній мистецькій освіті, засновниця компетентісного підходу до мистецької освіти Л.М. Масол, концепція естетичного виховання (І. А. Зязюн, О. М. Семашко), нові підходи та методики навчання мистецтва в НУШ (О. Лобова, Л. Кондратова, Л. Арістова).

Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» в 1 – 4 класі.

Організації освітнього процесу та викладання музичного мистецтва у розрізі інтегрованого курсу «Мистецтво» в закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році. Характеристика підручників – 1-4 класи «Мистецтво» для НУШ за 2018-2023 роки випусків. Особливості змісту підручників «Мистецтво» для НУШ 2023 року.

Методика викладання мистецтва в 5 – 7 класі.

Організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. Характеристика підручників – 5, 6 клас «Мистецтво» для НУШ, 7 клас – «Музичне мистецтво». Психологічні основи музичного сприймання та його особливості. Розвиток музичного сприймання школярів. Формування емоційно-усвідомленого сприймання музичного образу твору. Основні етапи сприймання музичного твору на уроці.

Планування як творчість учителя музичного мистецтва.

Види планування (поурочні, четвертні, річні), структура та завдання планів на чверть і кожний урок. Значення планування для досягнення послідовності та оволодіння компетентностями в різних видах музичної діяльності.

Оцінювання на уроках музичного мистецтва

Форми обліку знань і вмінь учнів: індивідуальна, колективна, поточна, підсумкова. Роль поточного підсумкового обліку в підвищенні якості освітнього процесу. Завдання учням для самостійного опрацювання. Особливості оцінювання по 12 бальній шкалі учнів на уроках музичного мистецтва. Особливості формувального оцінювання.

Художньо-педагогічні технології в початковій школі.

Види інтеграції в освітньому процесі. Використання інтегративних, ігрових, проблемно-евристичних, інтерактивних, сугестивних, естетотерапевтичних, музейних, медіатехнологічних художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва. Застосування інтернетресурсів та інструментарію для забезпечення освітнього процесу в синхронній та асинхронній формі навчання та їх особливості в мистецькій освіті. Методи для початкової школи «Знайди свій музичний інструмент», «Я актор», «Я композитор», «Малюємо портрети». Методи для підлітків «Музичне коло», «Мистецький волейбол».

Художньо-педагогічні технології в основній школі.

Застосування інтерактивних, мультимедійних, сугестивних та інноваційних технологій на уроках музичного мистецтва. Дистанційна форма навчання та її особливості в мистецькій освіті. Діалогічні форми роботи відповідно інноваційних технологіях навчання засобами музичного мистецтва. Метод «Ланцюжок», «Мікрофон», «Коло ідей», «Рольові ігри».

Розділ 2.3 «ІСТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА»

Основні етапи розвитку світової музичної культури від Стародавнього світу до першої половини XIX ст.

Музична культура первісного суспільства та Середньовіччя. Епоха Відродження. Формування національних композиторських шкіл. Характеристика творчості Г. Генделя, Й. Баха. Епоха Просвітництва. Віденська класична школа. Характеристика творчості Й. Гайдна, В. Моцарта, Л. Бетховена.

Романтизм та реалізм у музиці XIX століття

Загальна характеристика романтизму як напрямку в мистецтві XIX ст. Розвиток австрійського музичного мистецтва в першій половині XIX ст. Творчість Ф.Шуберта, Р. Шумана, Ф. Мендельсона. Оперна творчість Р. Вагнера. Особливості вагнерівської оперної драматургії. Характеристика творчої спадщини Й. Брамса. Втілення романтичних образів в симфонічній музиці. Характеристика творчості італійських композиторів: Дж. Россіні, Д. Верді. Реалізм у французькій музичній культурі.

Нові національні європейські композиторські школи XIX століття

Польська музична культура. Угорська музична культура. Розвиток чеської та норвезької національної музичної школи у другій половині XIX ст. Творчість Б.Сметана, А.Дворжака, Е.Гріга.

Музична культура др. пол. XIX - XX ст.

Напрямок «імпресіонізм» та його представники, теми, жанри. Французька музична культура в др. половині XIX ст. Характеристика музичної культури на початку XX століття. Експресіонізм, неокласицизм, неофольклоризм. Характеристика американської культури. Джордж Гершвін.

Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до кінця XVIII століття

Мистецтво Київської Русі. Три основні лінії розвитку музичної культури княжої доби (народнопісенна творчість, професійна музика княжого двору, церковна музика). Музика в братських школах та колегіумах. М.Ділецький – видатний теоретик і композитор XVII століття. «Граматыка музикальна». Музичні цехи та їхня діяльність. Розвиток музичної освіти у Київській академії. Співацька музична школа в м. Глухів. Музична культура України у другій половині XVIII століття. Новаторство в українському музичному мистецтві, зміни в жанровій системі (духовний циклічний концерт). Симфонія соль мінор невідомого автора початку XIX століття. Хорові концерти М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.

Характеристика музичної культури XIX – початку XX ст.

Загальна характеристика музичної культури XIX ст.. Творчий шлях С.Гулака-Артемовського. Микола Лисенко – засновник української музичної класики. Оперна творчість М.В.Лисенка. Камерно-вокальна та хорова творчість М.В.Лисенка. Зразки симфонічного жанру в українській музиці другої половини XIX ст. Творчий шлях М.Калачевського, П.Ніщинського та В.Сокальського. Музична культура Західної України другої половини XIX ст. Втілення національно-демократичних традицій М.Лисенка в творчості його послідовників К.Стеценка, М.Леонтовича, Я.Степового.

Розвиток української музичної культури до середини XX століття

Загальна характеристика української музичної культури XX ст. Творчі портрети українських композиторів першої половини і середини XX ст. Л.Ревуцький – творець перших зразків сучасної української симфонії. С.Людкевич – представник західноукраїнської композиторської школи. Особливості творчого стилю. Жанрова різноманітність творчості С. Людкевича. Б.Лятошинський – видатний український симфоніст XX ст. Особливості творчого стилю.

Музична культура у II половині XX століття

Українська опера середини XX ст. Огляд оперної творчості К.Данькевича, В.Кирейка, Г.Майбороди. Пісенне спрямування творчості композиторів (А. Кос-Анатольський, Є. Козак, П. Майборода). «Нова фольклорна хвиля» в українській музиці. Своєрідний розвиток жанру кантати на фольклорній основі (Л. Дичко «Чотири пори року»). Жанрова різноманітність творчості М. Скорика («Гуцульський триптих»). Композиторська школа в Україні останніх десятиліть XX ст. Музична культура Запорізького краю.

Розділ 2.4 «ХОРОЗНАВСТВО»

Хорознавство як навчальна дисципліна

Вступ. «Хорознавство» як навчальна дисципліна. Хорова музика як вид музичного мистецтва. Основні поняття предмету. Основні завдання і мета курсу, вимоги до знань і вмінь студентів. Способи хорového виконання та основні напрямки хорového виконавства. Відомі хорові колективи України. Сучасні професійні, академічні і народні хори. Дитячі хори, їх особистості і виконавські можливості. Шкільна хорова пісня та сучасні проблеми дитячого хорového виховання.

Історія хорového мистецтва

Джерела хорového мистецтва. Історія християнського хорového співу слов'ян. Походження християнського хорového співу Київської Русі. Хорове виконавство та розвиток хоровой культури в історичному аспекті.

Хоровий колектив як вокальна організація

Тип і вид хору. Характеристика однорідних, мішаних, дитячих хорів. Розташування хору. Характеристика хоровой звучності. Хорові партитури (визначення термінів «хорова партія», характеристика її загального і робочого діапазонів, регістрів, тембру, технічних і художніх можливостей). Кількісний склад партій і хорів. Розташування хорového колективу на сцені і в хорovém класі. Хорові партії та характеристика голосів. Діапазони хорових партій. Визначення типу співацького голосу.

Теоретичні основи хорového виконання

Вокально-ансамблева техніка. Співацька установа (установа голови, корпусу, шиї, ніг) – основа звукоутворення. Співацьке дихання. Основні види співацького дихання. Значення дихання в хорovém співі. Процес звукоутворення. Атака звуку (тверда, м'яка, придихання). Різні види характеру звуковедення (*legato*, *non legato*, *non staccato*, *staccato*). Формування голосних звуків у співі. Спів затуленим ротом. Будова голосового апарату. Органи дихання. Особливості його функціонування. Хрящі, м'язи, повітряні пазухи; формування вокального звука в резонаторах (головний, грудний). Охорона дитячого голосу. Захворювання голосового апарату (інфекційні, професійні).

Хоровий ансамбль

Ансамбль хору. Фактура. Теситура. Ансамбль хору. Значення ансамблю як одного з головних елементів хоровой звучності. Загальний та приватний ансамбль. Залежність приватного ансамблю (ансамблю окремої хоровой партії) від кількості та якості голосів в партіях. Різновиди хорového ансамблю: унісонний, інтонаційний, дикційний, тембровий, ритмічний, темповий,

динамічний, природний, штучний. Значення співацьких вправ для досягнення ансамблю в хорі. Фактура. Розуміння фактури в хорovому творі. Різновиди фактури – гармонічна, гомофонно-гармонічна, поліфонічна (класична поліфонія, імітаційна, народно-підголосочна, канон), соліст з хором. Особливості створення динаміки. Теситура. Ансамбль в залежності від теситурних умов твору.

Техніка хорового співу

Хоровий стрій. Види хорового строю. Хоровий стрій. Хоровий стрій – один з головних елементів хорової звучності. Стрій мелодичний, гармонічний. Мелодичний стрій: досягнення унісону в партії шляхом виконання законів правильного інтонування інтервалів, ступенів ладу в мажорі та мінорі. Гармонічний, вертикальний стрій і його зв'язок з мелодичним строем. Інтонування акордів. Дикція в хорovому співі. Дикція – один із головних засобів розкриття художнього змісту хорового твору. Особистості співацької дикції. Артикуляційний апарат. Хоровий спів, як поєднання слова та музики. Значення мови в музичному творі. Особливості вимови українського тексту у співі. Особливості вимови російського тексту у співі.

Засоби музичної виразності у хорovому виконавстві.

Процес виконання хорового твору. Специфіка темпометроритму у хорovому виконавстві. Особливості створення динаміки у хорovому звучанні. Фразування хорового твору.

Теоретична та управлінська діяльність диригента хору

Професійна діяльність диригента хорovого колективу. Диригент хору, його професійно важливі властивості та особистісні якості. Аналіз хорової партитури. Умовно-скорочений запис в хорovій літературі. Робота диригента з хорovою партитурою. Функції та принципи розучування хорovого твору. Етапи розучування. Основні методи та форми розучування хорovого твору. Аналіз хорovого твору і шкільної пісні.

2.5 «ГАРМОНІЯ ТА АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ»

Тризвуки головних ступенів

Гармонія як навчальна дисципліна. Функціональна система головних тризвуків. Гармонізація мелодії та баса тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків зі зміною розташування.

Стрибки терцієвих тонів. Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд

Стрибки терцієвих тонів. Тема 4. Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд. Змістовий модуль 3. Секстакорди та квартсекстакорди. Секстакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди, їх будова, розташування, правила голосоведіння.

Повна функціональна система мажору й гармонічного мінору

Домінантовий септакорд. Тризвуки та секстакорди субдомінантової групи. Септакорди субдомінанти та сьомого ступеня. Менш вживані акорди доміантової групи. Акорд подвійної доміаннти. Відхилення. Хроматична система. Модуляції.

Загальні основи аналізу музичних творів

Завдання та зміст дисципліни «Аналіз музичних творів». Вихідні поняття. Структурна організація музичної мови. Період.

Прості форми та складні форми

Прості форми. Проста 2-частинна форма. Проста 3-частинна форма. Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.

Рондо. Варіаційні форми

Рондо. Історично-стильові риси форми рондо. Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.

Сонатна форма. Циклічні форми. Вільні та мішані форми

Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми. Циклічні форми та їх різновиди. Вільні та мішані форми.

3. Питання.

1. Музичний звук та його властивості.
2. Музичний ритм.
3. Метр. Тактовий розмір.
4. Темп. Метроном. Агогіка. Динамічні відтінки. Значення темпу в музиці.
5. Інтервали та їх назви. Інтервал мелодичний і гармонічний. Кількісна (ступенева) і якісна (тонова) величина інтервалів.
6. Тризвуки. Обернення тризвуків. Консонуючі і дисонуючі тризвуки.
7. Септакорд. Септакорди в основному виді. Обернення септакордів.
8. Загальне поняття про лад і його елементи
9. Мажорні і мінорні тональності
10. Лади народної музики.
11. Функціональна система головних тризвуків. Гармонічні звороти та їх види.
12. Співвідношення акордів. Способи сполучення тризвуків.
13. Гармонізація мелодії головними тризвуками. Переміщення акордів.
14. Каденції та їх види. Кадансовий квартсектакорд.
15. Категорії жанру і стилю в музиці.
16. Головні виразові засоби музичної мови та їх формотворче значення.
17. Період, його складові частини. Класифікація періодів з огляду на тематичну будову, тональний план та метричну структуру.
18. Прості форми, їх загальна характеристика та різновиди.
19. Складні форми, їх загальна характеристика та різновиди.
20. Основний композиційний принцип та драматургічна основа сонатної форми.
21. Хоровий спів як вид мистецтва та його особливості.
22. Тип і вид хорів. Хорові партії та їх комплектування.
23. Хоровий ансамбль. Види хорового ансамблю.
24. Стрій, види хорового строю.
25. Етапи формування дитячого голосу.
26. Дикція та її особливості.

27. Артикуляційний апарат. Дикція як засіб розкриття змісту твору.
28. Розпівування хору. Вправи та їх різноманітність.
29. Інтонування мажору та мінору.
30. Робота диригента над хоровою партитурою. Підбір хорового репертуару.
31. Характеристика музичної культури в епоху Середньовіччя. Поява нових жанрів.
32. Особливості музичної культури в епоху Відродження. Формування національних композиторських шкіл..
33. Характеристика творчості Г. Генделя, Й. Баха.
34. Віденська класична школа. Характеристика творчості Й. Гайдна, В. Моцарта, Л. Бетховена.
35. Загальна характеристика романтизму як напрямку в музичному мистецтві ХІХ століття
36. Нові національні європейські композиторські школи ХІХ століття.
37. Музичне мистецтво Київської Русі. Три основні лінії розвитку музичної культури княжої доби (народнопісенна творчість, професійна музика княжого двору, церковна музика).
38. Хорові концерти М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.
39. Загальна характеристика музичної культури ХІХ ст..
40. Загальна характеристика української музичної культури ХХ ст.
41. «Нова фольклорна хвиля» в українській музиці та її представники.
42. Композиторська школа в Україні останніх десятиліть ХХ ст.
43. Педагогічна майстерність вчителя музичного мистецтва.
44. Нормативні документи та навчально - методичне забезпечення предмету «Музичне мистецтво», «Мистецтво».
45. Урок мистецтва як форма організації освітнього процесу.
46. Види діяльності на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво».
47. Охарактеризуйте компетентності Державного стандарту початкової освіти в галузі «Мистецтво».
48. Основні види музичної діяльності на уроках мистецтва.
49. Художньо-педагогічна драматургія уроку музичного мистецтва.
50. Творчі завдання на уроках музичного мистецтва.
51. Планування як творчість учителя музичного мистецтва.
52. Оцінювання на уроках музичного мистецтва.
53. Особливості тестового контролю на уроках музичного мистецтва.
54. Педагогічні ідеї М.В. Лисенка та музично-педагогічна концепція Б. Яворського.
55. Характеристика систем музичного виховання ХХ століття.
56. Застосування художньо - педагогічних технологій в сучасній освіті.
57. Дистанційна освіта, особливості та складності.
58. Застосування цифрових технологій в мистецькій освіті.
59. Ігрові технології та їх особливості використання на уроках музичного мистецтва.
60. Інноваційні технології на уроках музичного мистецтва.

4. Критерії оцінювання

Фаховий вступний іспит для осіб, які претендують на зарахування за ступенем магістра, оцінюється за 200-бальною шкалою :

– 190-200 балів – вступник виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

– 180-189 балів – вступник вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, володіє термінологією, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– 160-179 балів – вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– 140-159 балів – вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– 120-139 балів – вступник володіє теоретичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей вступника відповідає мінімальним критеріям);

– 100-119 балів – вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теоретичного матеріалу (до 20 %);

– 0-99 балів – вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

До участі у конкурсному відборі не допускається вступник, який продемонстрував незнання значної частини програмного матеріалу, допускав суттєві помилки при визначенні понять і отримав 0-99 балів.

5. Список рекомендованої літератури

«ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА СОЛЬФЕДЖІО»

Основна література

1. Афоніна О. С. Сольфеджіо 6. клас : навчальний посібник. К. : Нотне видавництво «Мелосвіт», 2015. 117 с.
2. Лютько Л. П. Теорія музики I курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпро : Ліра, 2017. 100с.
3. Лютько Л. П. Теорія музики IV курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпро : Ліра, 2019. 116с.
4. Лютько Л. П. Теорія музики II курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М.Глінки, 2018. 112с.
5. Лютько Л. П. Теорія музики III курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М.Глінки, 2019. 108с.
6. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. Комплекс навчально-методичного забезпечення для музичної школи (музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу, школи естетичного виховання). / Упор. : А. А. Бібко, Н. М. Портна, Ж. В. Борисевич, Г. В. Дюміна, М. В. Кочарян, Л. М. Лисенко, Л. О. Федорова, Г. О. Юріна. К. : ДМЦНЗКМ, 2016.
7. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підруч. Х. : Факт, 2015. 325с.
8. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: навчальний посібник для викладачів музичної школи. I рівень, II частина. Дніпро: ЛПРА, 2019. 176 с.
9. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: навчальний посібник для викладачів музичної школи. I рівень, I частина. Дніпро: ЛПРА, 2019. 160 с.

Додаткова література

1. Андрєєва О. Основи музичної грамоти. Вид. 5-те випр. і допов. К. : Музична Україна, 1993. 136 с.
2. Барська З. Барви української народної пісні: хрестоматія. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 180 с.
3. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо : навчальний посібник. Ч. 1-2. К. : Музична Україна, 1969. 198 с.
4. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики : посібник для учнів музичних шкіл та шкіл мистецтв. К. : Мелосвіт, 2002. 76
5. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики [Текст] : навчальний посібник. Харків : Фактор, 2004. 352с.

«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВА В ЗЗСО»

Рекомендована література Базова література

1. Аристова Л. Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» : навч. метод. посібник (для змішаної форми навчання). Миколаїв : «РАЛ-поліграфія», 2022, 213 с.
2. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання ч.1 : навч. метод. посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 404с.
3. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання ч.2 : навч. метод. посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 444с.
4. Масол Л. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч. метод. посібник. Київ: Генеза, 2019. 208с. [Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» \(авт. Масол Л. М.\) \(imzo.gov.ua\)](#)
5. Масол Л. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч. метод. посібник. Київ: Генеза, 2020. 160с. [Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» \(авт. Масол Л.М.\) \(imzo.gov.ua\)](#)
7. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : методичний посібник. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 240 с. Музичне мистецтво.

Допоміжна

9. Волошенюк О.В., Чорний О. В. Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу Мистецтво в НУШ: навч. метод. посібник. Київ: Академія української преси, Центр Вільної Преси, 2020. 54 с.
10. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі: методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004. 104 с.
11. Державний стандарт початкової освіти (МОН України).<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
12. Інститут модернізації змісту освіти. Електронні версії підручників. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
13. Калініченко О. В., Аристова Л.С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. 128 с. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/3-klas/mistetstvo-pdruchnik-ntegrovanogo-kursu-dlya-3-klasu-zakladv-zagalno-seredno->

[osvti/mistetstvo-pdruchnik-ntegrovanogo-kursu-dlya-3-klas-zakladv-zagalno-seredno-osvti-kalnchenko-ov-aristova-ls/](https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/4-klas/10mistetstvo-4-klas/7mistetstvo-pdruchnik-ntegrovanogo-kursu-dlya-4-klas-zakladv-zagalno-seredno-osvti-kalnchenko-ov-aristova-ls/)

14. Калініченко О. В., Аристова Л.С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 4 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 144 с. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/4-klas/10mistetstvo-4-klas/7mistetstvo-pdruchnik-ntegrovanogo-kursu-dlya-4-klas-zakladv-zagalno-seredno-osvti/>
15. Калініченко О.В., Аристова Л.С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 1 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018. 128 с. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/1-klas/9-mistetstvo-1-klas/13/>
16. Калініченко О.В., Аристова Л.С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 2 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 112 с. <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/2-klas/9-mistetstvo-2-klas/mistetstvo-pdruchnik-ntegrovanogo-kursu-dlya-2-klas-zakladv-zagalno-seredno-osvti--kalnchenko-o-v-aristova-l-s/>
17. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>
18. Леонтович М. Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. К. : Муз. Україна, 1989. 136 с.
19. Масол Л. М., Гайдамака О. В., Белкіна Е. В., Калініченко О. В., Руденко І. В. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
20. Масол Л., Гайдамака Е, Колотило О. Мистецтво : роб. зошит-альбом інтегр. курсу для 2 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
21. Масол Л., Гайдамака Е, Колотило О. Мистецтво : роб. зошит-альбом інтегр. курсу для 3 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2020. 64 с.
22. Масол Л., Гайдамака Е., Колотило О. Мистецтво : роб. зошит-альбом інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2018. 64 с.
23. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : 2 кл. : конспект-конструктор уроків мистецтва : домінанти змісту і методики. Київ : Генеза, 2019. 80 с.
24. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2018. 144 с.
25. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2019. 112 с.
26. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2020. 128 с.
27. Масол Л.М. Мистецтво : підруч. для 4-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2015. 144 с.
28. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика : колективна монографія / О. П. Рудницька [та ін.] ; заг. ред. Михайличенко О. В., редактор Г. Ю. Ніколаї. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 255 с.
29. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ, 2008. 274 с.
30. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII.

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

31. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навчально - методичний посібник. К. : ІЗМН, 1997. 248 с.
32. Ростовський О. Я. Теорія та методика музичної освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 640 с
33. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: навч. книга – Богдан, 2005. 360 с.

Інформаційні ресурси

34. Державний стандарт повної загальної середньої освіти <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
35. Державний стандарт початкової загальної освіти <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
36. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи / Кер. авт. колективу Масол Л. М. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
37. Нова українська школа: poradnik dlya vchytelya / Під заг. ред. Н. М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206с. <http://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
38. Типові освітні програми для 1-2 класів НУШ (МОН України) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
39. Типові освітні програми для 3-4 класів НУШ (МОН України) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
40. Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. <https://idea-teacher.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/typova-osvitnya-programa-dlya-1-2-klasiv-nush-savchenko-o-ya.pdf>
41. Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом Савченко О. Я <https://idea-teacher.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/typova-osvitnya-programa-dlya-3-4-klasiv-nush-savchenko-o-ya.pdf>
42. Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. <https://idea-teacher.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/typova-osvitnya-programa-dlya-1-2-klasiv-nush-shyyana-r-b.pdf>
43. Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. <https://idea-teacher.com.ua/wp-content/uploads/2021/10/typova-osvitnya-programa-dlya-3-4-klasiv-nush-shyyana-r-b.pdf>

«ІСТОРИЯ МИСТЕЦТВА»

Основна література

1. Дідич Г.С. Історія західноєвропейської музики : навчальний посібник. Кропивницький, МОН України, 2016. 236 с.

2. Миpовський О. А. Українська та зарубіжна музичні літератури. Л : Сполом, 2021. 156 с.
3. Музичне мистецтво України : колективна монографія / [ред.упоряд. Н.М. Кречко]. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 204 с.
4. Сіненко О.О. Історія зарубіжної музики : метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.
5. Фількевич Г.М. Всесвітня історія музики : навчальний посібник. К. : Стилюс, 2016. 356 с.

Додаткова література

1. Дорофеєва В.Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики: монографія. К : Видавництво Ліра-К, 2017.188 с.
2. Левчук Б.В. Західноєвропейська естетика ХХ століття: навч. посіб. К. : Либідь, 1997. 224 с.
- 3.Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв I—IV рівнів акредитації. Львів. держ. муз. акад. ім. М.Лисенка. Л. : БаК, 2005. 232 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://bdpu.org/library.html>
2. <http://edu.bdpu.org/>
3. <http://notes.tarakanov.net/study.htm>
4. <http://www.twirpx.com/file/524242/>
5. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0008720>
6. <http://ukrnotes.in.ua/vstup.php>
7. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F:%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8_XIX_%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D1%82%D1%8F
8. <https://suspilne.media/page/87-lektorium-music-11/>
9. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/30399/>
10. <https://sites.google.com/site/evropejskamuzicnakultura/vidatni-kompozitori---romantiki>

«ГАРМОНІЯ ТА АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ»

Основна література

1. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця : Нова Книга, 2018. 144 с.
2. Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.

Додаткова література

1. Аналіз музичних творів : навчальний посібник для мистецьких закладів I-II рівнів акредитації / Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. : РДГУ, 2011. 138с.

2. Бородай М.В., Сивик О.Б. Теорія музики в системі професійної музичної освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 56 с.
4. Дубінін І. Гармонія: в 2 ч. Київ : Музична Україна, 1981. Ч.1, 1981. 135 с; Ч. 2. 1981. 173 с.
5. Лемішко М. М. Гармонія. Вінниця: Нова книга, 2010. 224 с.
6. Матвеева О.В. Навчальний посібник «Поліфонія» (за кредитно- трансферною системою). Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2014. 181 с.
7. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики. Київ, 2004. 303 с.
8. Способин И. Музыкальная форма. Москва : Музыка, 2007. 400с.
9. Учебник по гармонии / И. Дубовский, С. Евсеев, И. Способин, В. Соколов. Москва : Музыка, 2007. 480 с.
10. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
11. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Тернопіль : СМП «АСТОН», 1999. 208 с.